

VELDEGEM-KONING ALBERTSTRAAT

Rapportage archeologisch
vooronderzoek
22/02/2012

Liesbeth MESSIAEN, Mieke VAN
EENOO & Johan HOORNE

Project:

Veldegem – Koning Albertlaan: archeologisch vooronderzoek

Opdrachtgever:

TVH Trinova West
Kweekstraat 13
8770 Ingelmunster

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Liesbeth Messiaen
Mieke Van Eenoo
Johan Hoorne

D/2012/37 / ISSN: 2033-8678

© 2012 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Technische Fiche	4
1. Inleiding	5
2. Aanleiding en doel van het onderzoek	5
3. Geografische en bodemkundige situering	5
4. Archeologische voorkennis	5
5. Tijds kader	5
6. Methodologie	10
7. Resultaten	11
8. Conclusie en aanbevelingen	17
Bibliografie	17

Voorwoord

Gate Archaeology heeft eind februari een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op een nieuwe verkaveling langs de Koning Albertstraat te Veldegem. Dit rapport vormt een administratief verslag van het vooronderzoek en vormt een evaluatie voor het vervolgtraject wat betreft archeologie.

Verschillende partijen hebben bijgedragen tot de vlotte afhandeling van dit archeologisch onderzoek. GATE wilt vooreerst opdrachtgever THV Trinova West bedanken, in het bijzonder Wim Verhelst. Verder worden ook aannemer Jozef Vanden Buerie & co nv, landmeter Timo Lootens van Studiebureau Verhaeghe & Partners bvba bedankt voor de samenwerking. Archeologische begeleiding werd voorzien door intergemeentelijke archeologische dienst RAAKVLAK, met bijzondere dank aan Stefan Decraemer en Jan Huyghe. De opvolging vanuit het Agentschap Onroerend Erfgoed (Vlaamse overheid) werd verzorgd door Jessica Vandevelde, waarvoor dank.

Technische Fiche

Site: Veldegem – Koning Albertstraat (VEL-KAS-2012)
Ligging: Koning Albertstraat, Veldegemstraat en Rietvoornstraat; Veldegem
(gemeente Zedelgem, provincie West-Vlaanderen)
Lambert72-coördinaten: X: 65130; Y: 200300 (bij benadering middelpunt van gebied)
Kadaster: percelen 483g en 494b van afdeling 3, sectie G van Zedelgem

Onderzoek: Vooronderzoek / proefsleuven
Opdrachtgever: THV Trinova West
Uitvoerder: Ghent Archaeological Team bvba
Vergunning: X
Vergunninghouder: Johan Hoorne
Projectarcheologen: Liesbeth Messiaen
Mieke Van Eenoo
Johan Hoorne

Wetenschappelijke begeleiding: RAAKVLAK
Bewaarplaats archief: Ghent Archaeological Team bvba
Eindeken 18
9940 Evergem

Grootte projectgebied: 0,6ha
Grootte onderzoeksgebied: 0,4ha
Termijn: terreinwerk 22/02/2012
verwerking 23 – 28/02/2012

Resultaten: Ongedateerde grachten

1. Inleiding

Op 22 februari 2012 voerde GATE Archaeology een archeologisch vooronderzoek uit op een 0,6ha groot terrein langs de Koning Albertlaan in Veldegem in opdracht van bouwheer THV Trinova West. Door middel van enkele lange proefsleuven (en een wegkofferinspectie) is het terrein gecontroleerd op aanwezigheid van archeologische sporen. Enkel twee subrecente grachten werden aangesneden. De resultaten zijn niet van dien aard dat een vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Dit rapport vormt de schriftelijke neerslag van het archeologisch onderzoek. Hierbij wordt in een aantal inleidende hoofdstukken het kader (aanleiding, situering, voorkennis) waarbinnen het onderzoek plaatsgreep toegelicht. Vervolgens wordt het terreinwerk en de verwerking toegelicht in de hoofdstukken over methodologie, tijds kader en de resultaten. Tot slot wordt een conclusie gemaakt met aanbevelingen met betrekking tot het archeologisch vervolgtraject. Als digitale bijlage met de grondplannen, een selectie van de foto's en een sporenlijst, wordt een CD-Rom bijgevoegd.

2. Aanleiding en doel van het onderzoek

Op het terrein langs de Koning Albertstraat te Veldegem wordt een nieuwe woonverkaveling aangelegd. Omdat de grondwerken die gepaard gaan met de aanleg van een nieuwe weg, nieuwe riolering en nieuwe wooneenheden de ondergrond ernstig roeren en bijgevolg het archeologisch bodemarchief dreigen te vernietigen, dienden de gronden eerst onderworpen te worden aan een archeologisch vooronderzoek. Hierbij wordt na gegaan of er antropogene sporen uit het verleden in de bodem bewaard zijn, en om te bepalen of deze sporen van belang zijn om te documenteren (met een eventueel vervolgonderzoek) voor hun verdwijnen.

3. Geografische en bodemkundige situering

Het projectgebied is gelegen in Veldegem, deelgemeente van Zedelgem, in de provincie West-Vlaanderen. De terreinen liggen ten noorden van de Koning Albertstraat, ten oosten van de Rietvoornstraat en ten zuiden van de Karperstraat; net ten noordwesten van de dorpskern van Veldegem.

Het projectgebied waarop de verkaveling wordt aangelegd is 1,2ha groot en bestaat uit percelen 483g en 494b van afdeling 3, sectie G van Zedelgem. Voor de werken waren de terreinen in gebruik als weiland. Bodemkundig worden de gronden als Zch gekarteerd, ofwel matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer- en of humus B-horizont.

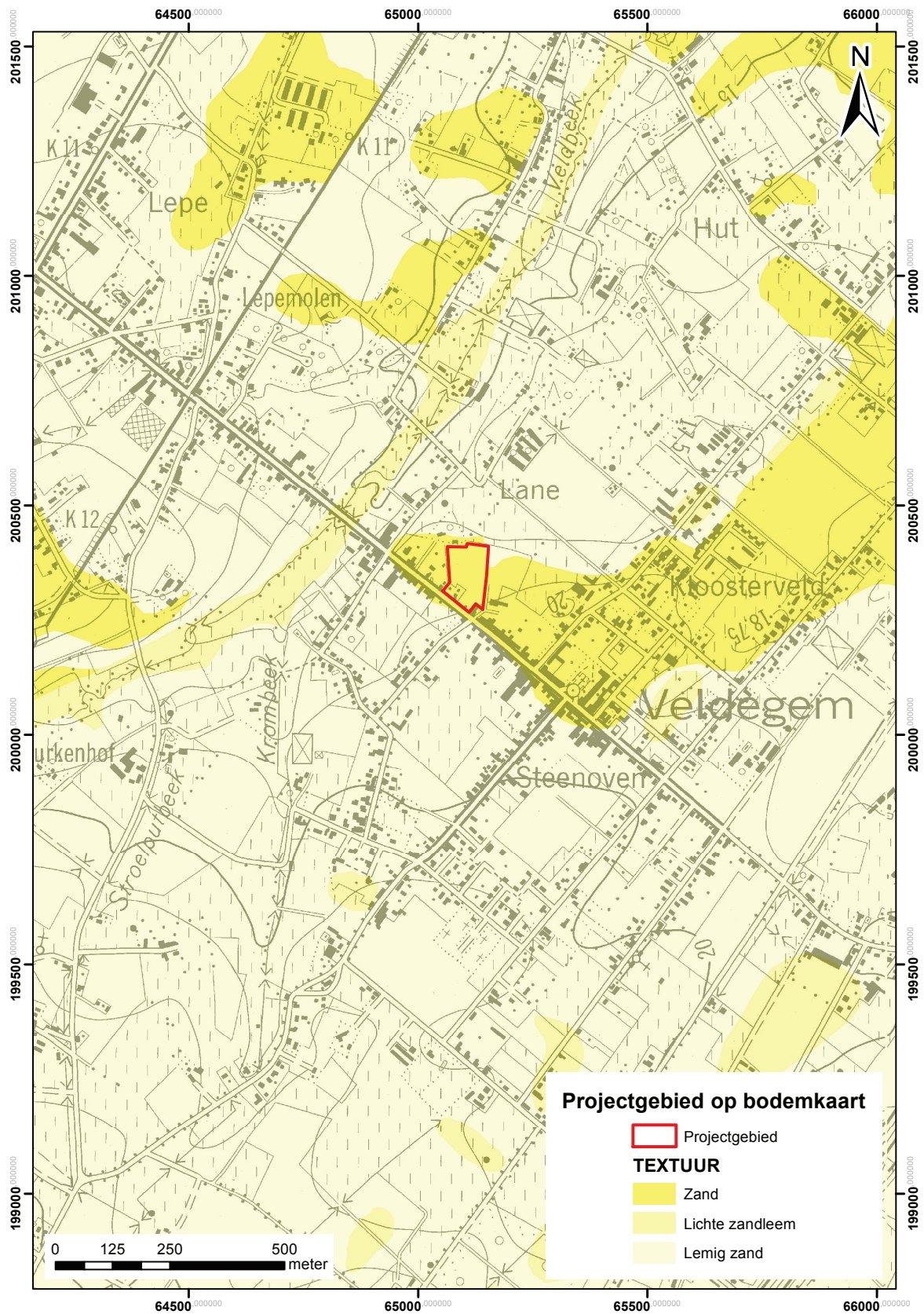
4. Archeologische voorkennis

De directe omgeving van het onderzoeksterrein is archeologisch zo goed als ongekend. Weinig onderzoeken zijn tot op heden uitgevoerd. De dichtst gelegen archeologisch gekende sites bevinden zich op ongeveer 1000m ten oosten. Het betreft twee circulaire grachten, vastgesteld op luchtfoto, als laatste restanten van grafheuvels uit de bronstijd (2100/1800 tot 1100 v.Chr.) (BOURGEOIS *et al.* 1998: 79-80; CAI 154811 en CAI 154813).

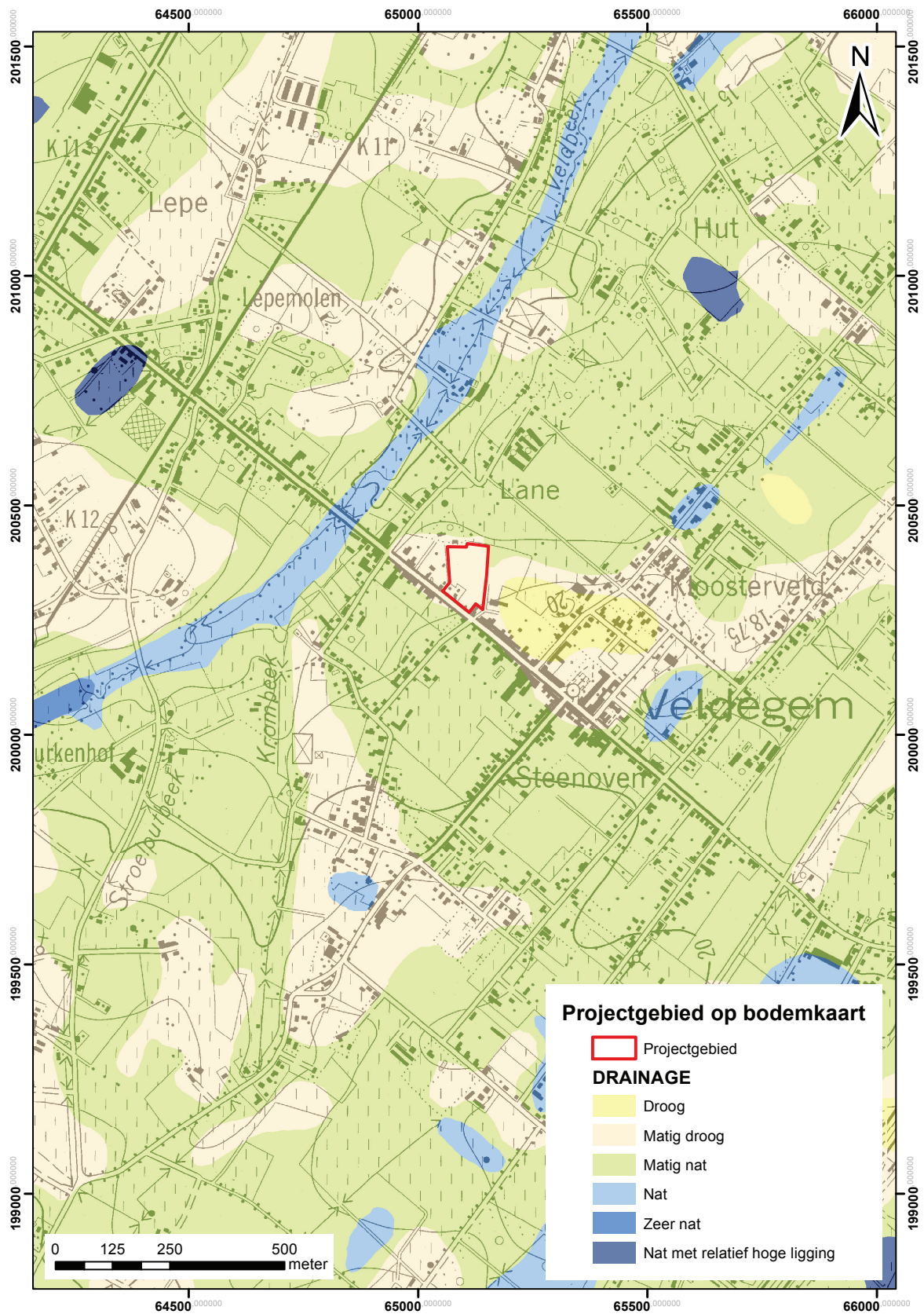
Op historische kaarten zoals de Ferrariskaart (1777) en de Atlas der buurtwegen (1841) zijn op de terreinen enkel percelingsgrachten op te merken, geen indicaties van bewoning of versterkingen. Dat weinig tot geen archeologische sites in de omgeving gekend zijn, hoeft niet te betekenen dat archeologische sporen ontbreken.

5. Tijds kader

Het terreinwerk bestond uit het graven van proefsleuven, aangevuld met een terreincontrole van een afgegraven stuk terrein, en werd uitgevoerd op woensdag 22 februari 2012. Slechts één terreinwerkdag was nodig om dit onderzoek af te ronden. Door ziekte werd projectleider Johan Hoorne op die dag vervangen door Liesbeth Messiaen, die werd bijgestaan door Mieke Van Eenoo. In de daaropvolgende dagen is door Johan Hoorne en Liesbeth Messiaen de verwerking en rapportage van dit project afgerond.

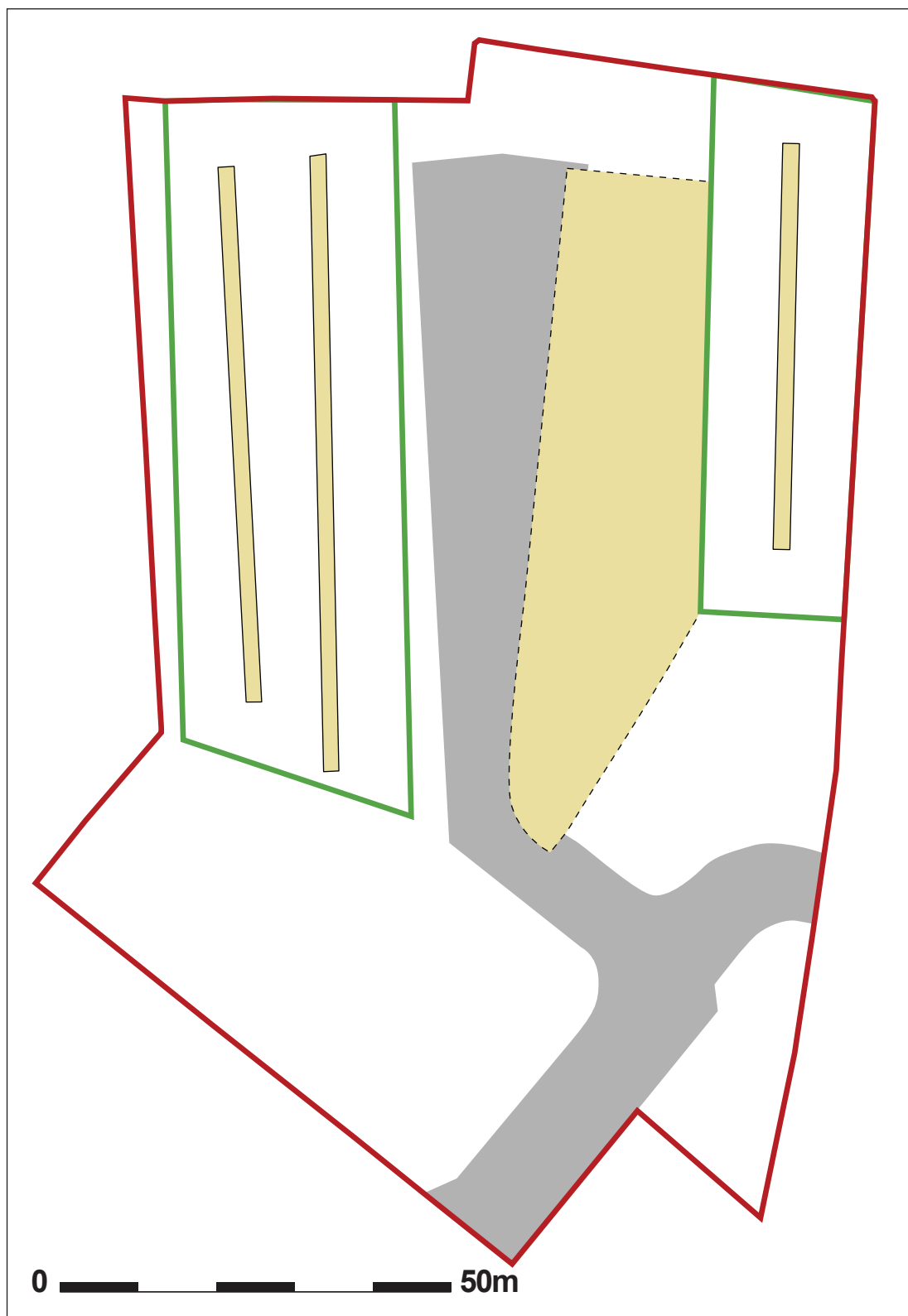
Figuur 1: Het projectgebied (rode omlijning) aangeduid op de bodemkaart met aanduiding van de textuurklasse (GIS-Vlaanderen).

Figuur 2: Het projectgebied (rode omlijning) aangeduid op de bodemkaart met aanduiding van de drainageklasse (GIS-Vlaanderen).

Figuur 3: Het projectgebied (rode omlijning) aangeduid op een orthogonale luchtfoto (GIS-Vlaanderen).

Figuur 4: De volledige verkaveling in rood omlijnd, de wegkoffer in grijs, met toegankelijke zone in groen, de proefsleuven en de zone van de werfcontrole.

6. Methodologie

De totale oppervlakte van de woonverkaveling bedraagt ongeveer 1,2ha. Bij het archeologisch advies gekoppeld aan de bouwvergunning wordt slechts een gedeelte onderworpen aan archeologisch vooronderzoek. De wegkoffer in aanleg en enkele woningen langs de Koning Albertlaan verkleinden de toegankelijke zone tot ongeveer 0,6ha. Op het terrein bleek dat rioleringswerken en stockage van grond eigenlijk slechts op 0,4ha onderzoek toelieten. Op een stuk ten oosten van de wegkoffer was men bezig met het afgraven van de teelaarde op ongeveer 0,16ha, waar bijgevolg geen proefsleuven werden getrokken.

Op het terrein konden drie proefsleuven aangelegd worden van een kraanbak breed. Sleuf 1 meet 67m lang, sleuf 2 77m en sleuf 3 50m. In totaal is met proefsleuven slechts 370m² onderzocht. Door het ontbreken van archeologisch relevante sporen werden geen bijkomende kijkvensters aangelegd. De afgraving naast de wegkoffer van 1600m² is door de archeologen wel gecontroleerd op aanwezigheid van archeologische sporen. In totaal is 1970m² op een totaal van 6000m² projectgebied onderzocht. Dit betekent een aandeel van ruim 30% onderzochte oppervlakte, waardoor sluitende uitspraken over de aanwezigheid van archeologische sporen over het totale projectgebied van 0,6ha mogelijk zijn.

Het graven van de proefsleuven gebeurde onder begeleiding en op aanwijzen van de archeologen. Eerst werd de teelaarde afgegraven en gescheiden gestockeerd, om voorzichtig af te graven tot het archeologische relevante niveau. Mogelijke sporen werden opgeschaafd. De aangetroffen grondverkleuringen werden gefotografeerd en ingetekend op schaal 1/50. De sporen werden genummerd met een tweeledig spoornummer, waarbij het eerst nummer verwijst naar de sleuf, en het tweede naar het spoornummer binnen de sleuf (bijvoorbeeld 01-01 is sleuf 1 spoor 1). Er werd één coupe gezet op een gracht, die eveneens werd geregistreerd. In elke sleuf werd minstens één bodemprofiel aangelegd en geregistreerd. De contouren van de sleuven en de taw-waarden op regelmatige afstanden werden ingemeten door een landmeter.

Figuur 5: Wegkoffer in aanleg.

De verwerking omvat het digitaliseren van het grondplan met Adobe Illustrator op basis van het digitale grondplan opgemeten door de landmeter, het georefereren van de opmetingsplannen in GIS, het ordenen van het opgravingsarchief met alle foto's, het opstellen van de nodige lijsten en het synthetiseren van de bekomen resultaten.

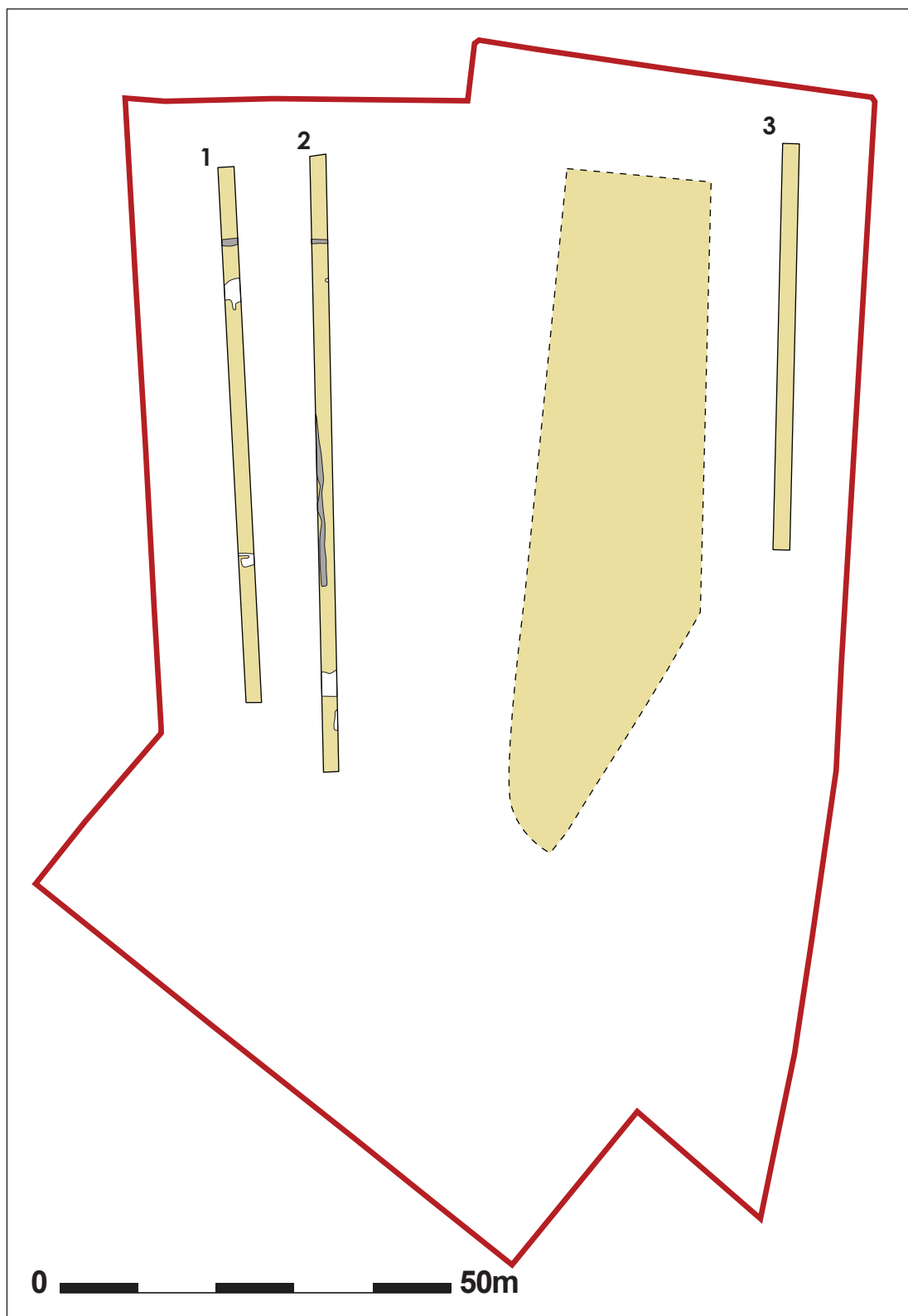
7. Resultaten

Tijdens de prospectie werden enkel sporen geattesteerd in de westelijke helft van het projectgebied, met name twee ongedateerde grachtfragmenten en een aantal recente verstoringen. Op de oostelijke helft van het terrein bleken grondsporen volledig te ontbreken. De bijkomende afgraving ten oosten van de wegwijzer bleek evenmin relevante sporen te bevatten, op enkele natuurlijke sporen (windvallen) na.

Op de bodemkaart staan de percelen gekarteerd als een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont of Zch (www.agiv.be). Tijdens de prospectie werd echter enkel in de zuidwestelijke hoek een zuivere zandbodem aangesneden. Op het grootste deel van het terrein dagzoomde een kleigrond met veldsteen. Dit blijkt de tertiaire bodem te zijn die opduikt. Op de databank ondergrond Vlaanderen (www.dov.be) is deze gekarteerd

Figuur 6: Het opmeten van de sleuven.

Figuur 7: Grondplan met aanduiding van de aangetroffen sporen.

Figuur 8: Bodemprofiel op de zandbodem.

Figuur 9: Bodemprofiel met dagzomende klei.

Figuur 10 en 11: Dagzomende klei met veldsteen in de sleuven.

Figuur 12: Het extra afgegraven stuk met natuurlijke sporen.

Figuur 13: Een windval op de voorgrond.

Figuur 14: Gracht 01-02.

Figuur 15: Gracht 02-01.

Figuur 16: Coupe op gracht 02-01.

als grijsgroene klei, sterk zandhoudend, met plaatselijk zandsteenbanken (veldsteen), weinig glauconiethoudend, en glimmerhoudend, lid van Pittem of GePi. Deze bodem was bovendien erg nat, met een hoge grondwatertafel. De teelaarde was bewaard over een dikte van ongeveer 30 tot 40cm.

In het afgegraven stuk ten oosten van de wegkoffer zijn enkele windvallen opgemerkt als ovale verkleuringen in de moederbodem. Deze zijn het resultaat van het omvallen van bomen, waardoor de wortelpartij de grond verstoort.

Figuur 17: Recente verstoring in sleuf 2.

In de twee sleuven ten westen van de reeds aangelegde wegkoffer werden de restanten van twee grachten aangetroffen. De eerste bevindt zich in de noordelijke uiteinden van beide sleuven (01-01 en 02-02). Deze zwarte tot donkerbruine gracht was ongeveer 1m breed, met een O-W oriëntatie. Het spoor kon niet gecoupeerd worden door de hoge grondwaterstand, en bevatte geen dateerbaar materiaal. In sleuf 2 werd een tweede gracht aangesneden (02-01). Dit zwarte tot donkerbruine spoor was N-Z georiënteerd, ca 75cm breed en liep ca. 22m in de sleuf. Deze gracht loopt haaks op het andere aangetroffen exemplaar. In coupe was de gracht 10cm diep bewaard. Ook dit spoor bevatte geen dateerbare elementen. Er konden geen enkele andere sporen in associatie hiermee worden aangetroffen. Mogelijk zijn dit restanten van perceelsgrachten. Op historische kaarten (zie supra) is inderdaad percelering aanwezig, terwijl andere occupatiesporen ontbreken.

In sleuf 1 en het zuidelijke uiteinde van sleuf 2 werden enkele recente grondsporen met puin in de vulling aangesneden. De terreinen lijken niet in gebruik geweest te zijn in het verleden, waardoor archeologische sporen grotendeels ontbreken. Mogelijk maakt de dagzomende klei met natuursteen het tot een minder interessante zone voor occupatie.

8. Conclusie en advisering

Op 22 februari 2012 heeft GATE Archaeology bvba een terrein van 0,6ha archeologisch onderzocht met proefsleuven in opdracht van THV Trinova West. Omdat op deze locatie van een geplande woonverkaveling door TRINOVA reeds gestart was met de aanleg van de wegkoffer en enkele woningen, konden slechts drie sleuven worden gegraven. Een extra stuk terrein ten oosten van de wegkoffer was afgegraven tot op de moederbodem en werd ook archeologisch geprospecteerd op aanwezigheid van sporen. Het perceel ten oosten van de wegkoffer was leeg aan sporen, op enkele windvallen na. Ten westen ervan werden twee ongedateerde grachtfragmenten en enkele recente verstoringen aangesneden. Door het ontbreken van relevante archeologische sporen lijkt een verder onderzoek hier niet aangewezen.

Bibliografie

BOURGEOIS, J., MEGANCK, M. & SEMEY, J. 1998. *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II*. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5. Gent.

